

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/207/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5813204760
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5813204760.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľky: Mgr. N. U., nar. XX.X.XXXX, bytom W., Q. č. XXX/X, zastúpená advokátkou JUDr. Veronikou Leppovou, so sídlom M., Y. č. XX/XX, proti odporcovi: K. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. č. XXX, zastúpený advokátkou JUDr. Ivickou Firstovou, so sídlom H. V., C. č. XXXX, o zaplatenie 33.000,- Eur s príslušenstvom, v konaní o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/145/2013-95 zo dňa 13. januára 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/145/2013-95 zo dňa 13. januára 2014 zrušujea vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil odporcovi podľa § 149 Občianskeho zákonníka povinnosť zaplatiť navrhovateľke čiastku 33.000,- Eur s úrokom z omeškania 8,75% ročne od 20.2.2013 do zaplatenia v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň týmto rozsudkom uložil odporcovi podľa § 142 ods. 1 O.s.p. povinnosť nahradiť navrhovateľke trovy konania vo výške 1.980,- Eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 1.863,82 Eur, ich zaplatením na účet právnej zástupkyne navrhovateľky JUDr. Veroniky Leppovej, v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v zmysle ustálenej judikatúry možno dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva uzavrieť, len ak došlo k zániku bezpodielového spoluvlastníctva, a preto dohody o vyporiadaní uzavreté pred zánikom bezpodielového spoluvlastníctva sú automaticky pokladané za neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka (pre rozpor s § 149 ods. 1 občianskeho zákonníka). S takýmto kategorickým záverom sa však nemožno stotožniť, keď podľa vedomosti súdu ani neexistuje judikát, ktorý by uspokojivo neplatnosť takto uzavretých dohôd vyargumentoval. O absolútnu neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka ide totiž v prípade, ak právny úkon svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Rozpor so zákonom znamená, že právny úkon odporuje kogentnému zákonnému ustanoveniu (príkazu či zákazu), obchádzanie zákona zasa znamená, že právny úkon síce neodporuje zákonnému ustanoveniu, avšak svojimi dôsledkami predstavuje vylúčenie zákonom určeného záväzného pravidla. Napokon rozpor s dobrými mravmi znamená, že právny úkon sa prieči spoločensky všeobecne uznávaným nepísaným pravidlám morálky a slušnosti. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a na absolútne neplatný právny úkon sa hľadí akoby nebol urobený. Na absolútnu neplatnosť prihliada súd ex officio. Pri posudzovaní (ne)platnosti právneho úkonu z hľadiska § 39 Občianskeho zákonníka je ale najskôr nutné podrobiť analýze dotknuté zákonné ustanovenie z hľadiska jeho účelu, významu a zmyslu a až v prípade, že prevažuje zákonom chránená hodnota nad právom, ktoré bude neplatnosťou dotknuté, bude namieste konštatovať absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka upravujúce bezpodielové spoluvlastníctvo manželov explicitne nestanovuje sankciu neplatnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva uzavretej pred zánikom manželstva. V súdnej veci došlo k dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov potom, čo bol dňa 3.4.2012 vyhlásený rozsudok o rozvoze ich manželstva a obaja sa vzdali práva podať odvolanie. Ak zákon favorizuje vôľu bezpodielových spoluvlastníkov neformálne

sa dohodnúť na vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva a nijaký zákonný zákaz či príkaz ich neobmedzuje v tom, aby sa dohodli na vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva už v čase, kedy je jasné, že dôjde k jeho zániku, posúdenie účastníkmi uzavretej dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva ako neplatnej podľa § 39 Občianskeho zákonníka by bolo čistým formalizmom vedúcim k ústavne nekonformnému výkladu článku 2 ods. 3 Ústavy SR. Súd preto uzavrel, že predmetná dohoda je platná a vznikol z nej záväzok odporcu zaplatiť navrhovateľke z titulu investícií do dostavby jeho rodinného domu do šiestich mesiacov od jej podpisu sumu 33.000,- Eur. O úrokoch z omeškania bolo rozhodnuté v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Nesúhlasil s názorom okresného súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku, naopak vyjadril názor, že akákoľvek dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva uzavretá pred zánikom manželstva je neplatná. Nie je možné, aby sa manželia platne dohodli na vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva ešte pred jeho zánikom. Takáto dohoda by bola absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľka v konaní účelovo tvrdila, že k podpisu dohody došlo až po 30.4.2012 (kedy rozsudok o rozvode nadobudol právoplatnosť), aby sa vyhla zamietnutiu návrhu na začatie konania. Nijako však priamymi dôkazmi nepreukázala, že dohoda nebola uzavretá v deň v nej uvedený - 20.4.2012. Mal za to, že pre zaplatenie sumy 33.000,- Eur tu chýba právny titul.

Navrhovateľka vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadala napadnuté rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne. Občiansky zákonník nestanovuje formu dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva. Podmienkou je, aby toto vyporiadanie bolo realizované po zániku manželstva. Navrhovateľka sa domáhala zaplatenia svojho nároku z dohody o vyporiadaní až 5.2.2013, čo potvrdzuje, že k uzavretiu tejto dohody došlo až po právoplatnosti rozvodu manželstva. Navrhovateľka si nepamätala presný deň uzavretia dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, vedela len, že k tomu došlo v máji 2012. Dňa 20.4.2012, kedy podľa tvrdení odporcu mala byť uzavretá sporná dohoda, sa odporca nezdržoval na území SR, k čomu boli v konaní prezentované dôkazy.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci často súvisí s otázkou dokazovania, ktoré môže pri nedostatkoch výkladu právnej normy vykazovať deficity.

Ak bezpodielové spoluvlastníctvo zanikne, vykoná sa jeho vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka. Okrem prípadu, keď toto majetkové spoločenstvo zaniká smrťou manžela a keď vyporiadanie vykoná ex offo súd podľa § 175a a nasl. O.s.p. (v rámci konania o dedičstve), riešenie právnej situácie po zániku bezpodielového spoluvlastníctva je ponechané predovšetkým na vôľu účastníkov, pretože aj súdne konanie týkajúce sa jeho vyporiadania je návrhovým (dispozitívnym) konaním. Vyporiadaním sa určí, ktoré veci zostanú vo výlučnom (oddelenom) vlastníctve jedného zo spoluvlastníkov a ktoré vo výlučnom (oddelenom) vlastníctve druhého spoluvlastníka, prípadne ktoré zostanú v podielovom spoluvlastníctve oboch a v akom pomere.

Vyporiadanie znamená nielen rozdelenie hnutelných a nehnuteľných vecí, ktoré patrili do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva, ale aj vzájomné vyporiadanie všetkých pohľadávok a dlhov vyplývajúcich z tohto spoluvlastníctva, a to podľa zásad uvedených v § 150. Hovoríme o tzv. vyporiadaní v širšom slova zmysle.

Predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je všetko, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a existovalo v čase jeho zániku, t.j. spravidla v deň právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva (nie

v deň faktického rozchodu manželov, alebo v deň, keď súd rozhoduje o vyporiadaní). Tento čas je rozhodujúci aj pre posúdenie stavu vecí, ako je napríklad ich vek, miera opotrebenia a pod. Pri určení ceny vecí je však rozhodujúci čas vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa vykonáva ich vyporiadanie (§ 154 ods. 1 O.s.p.).

Právne účinky vyporiadania nastávajú dňom, keď došlo k dohode o vyporiadaní, prípadne keď nastala právoplatnosť súdneho rozhodnutia o vyporiadaní alebo o schválení zmluvy, alebo márnym uplynutím trojročnej lehoty, na základe čoho platí nevyvrátiteľná právna domnienka o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva spôsobom uvedeným v ustanovení § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Právna úprava vychádza z myšlienky majetkového spoločenstva manželov, ktorí počas celej doby trvania manželstva spoločne hospodária a zároveň nadobúdajú majetkové hodnoty vytvárajúce ich bezpodielové spoluvlastníctvo (výnimky upravujú napr. ustanovenia § 148 ods. 2, § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka). Zákon nepripúšťa žiadne formy predmanželských zmlúv, alebo dohôd uzavretých počas manželstva týkajúcich sa už nadobudnutého majetku negujúcich podstatu bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré zabezpečuje (z hľadiska majetkového) rovnoprávne fungovanie jednotlivých členov rodiny. Z tohto pohľadu treba vychádzať pri výklade relevantných právnych noriem z ich obsahu a zmyslu. Jednoznačný príkaz, či zákaz určitého správania alebo postupu účastníkov právneho vzťahu formulovaný v právnej úprave, ako to vyžadoval okresný súd, nemôže poprieť základné princípy na ktorých úprava bezpodielového spoluvlastníctva stojí.

Krajský súd sa na základe uvedeného nestotožnil s úsudkom súdu prvého stupňa, ktorý za daných skutkových okolností nepovažoval za nevyhnutné striktné rešpektovať obsah právnej úpravy, zákonný postup dokonca označil ako „čistý formalizmus“. Odvolací súd je presvedčený, že úprava Občianskeho zákonníka vyjadrujúca požiadavku na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva až po jeho zániku má kogentný charakter a jej modifikácia na základe „vôle strán“, ako to konštatoval prvostupňový súd nie je na mieste.

Na základe popísaných dôvodov bol krajský súd nútený prvostupňové rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom dôjde k odstráneniu vytknutých pochybení v nadväznosti na vyššie formulovaný právny názor odvolacieho súdu. Pri ďalšom postupe bude okresný súd vychádzať z vysloveného právneho názoru a pri svojom ďalšom postupe zameria svoju pozornosť na zhodnotenie tvrdení a dôkazov účastníkov smerujúcich ku preukázaniu uzavretia predmetnej dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva v deň v zmluve uvedený (20.4.2012), ako to tvrdil odporca, resp. v iný deň, ako argumentovala navrhovateľka.

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.